

Raport roczny Głównego Lekarza Weterynarii z wizytacji schronisk dla zwierząt za rok 2014.

Raport roczny Głównego Lekarza Weterynarii został opracowany na podstawie raportów z wizytacji schronisk dla zwierząt sporządzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii. Główny Lekarz Weterynarii otrzymał raporty ze 183 schronisk dla zwierząt, z których w 81 przebywały wyłącznie psy, w 96 psy i koty, a w 1 konie. Natomiast w 5 skontrolowanych schroniskach w 2014 r. nie były utrzymywane zwierzęta, z następujących przyczyn:

- działalność jednego schroniska została zawieszona z początkiem 2014 r., schronisko to zostało wykreślone z rejestru zgodnie z decyzją powiatowego lekarza weterynarii w czerwcu 2014 r. W toku kontroli ustalono, iż od początku 2014 r. do przedmiotowego schroniska nie były przyjmowane zwierzęta;
- cztery pozostałe schroniska rozpoczęły swoją działalność pod koniec 2014 r. i od momentu rozpoczęcia działalności do końca 2014 r. nie przyjęły zwierząt.

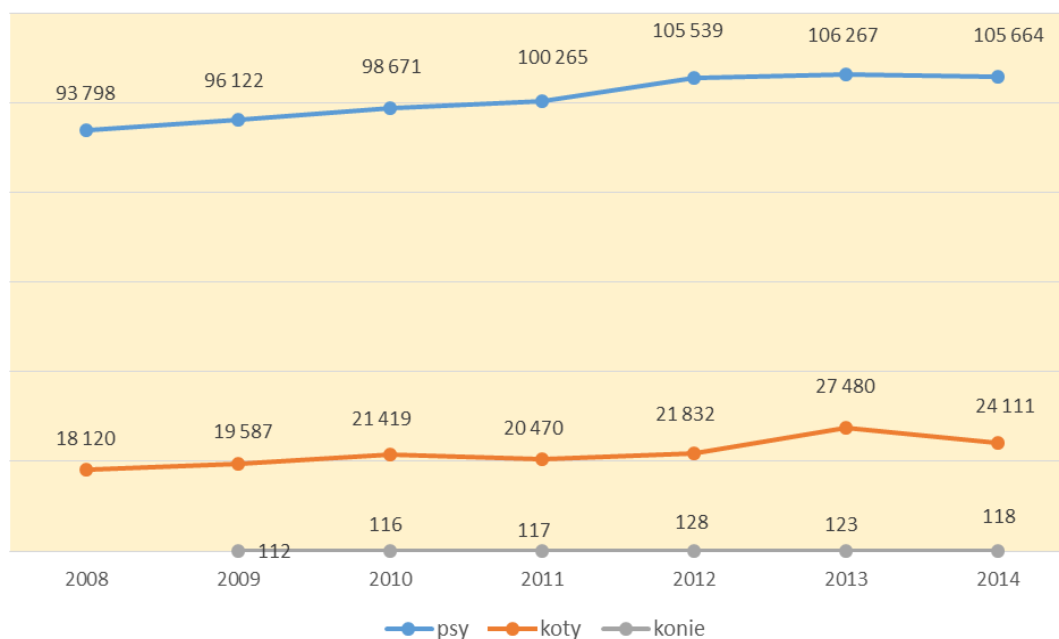
W porównaniu do danych za rok 2013, liczba funkcjonujących schronisk zwiększyła się o 9 podmiotów.

1. Liczba zwierząt przebywających w schroniskach.

Liczbę zwierząt przebywających w schronisku wykazano jako sumę liczby zwierząt przybyłych do schroniska w danym roku oraz liczby zwierząt przebywających w schronisku na koniec ubiegłego okresu referencyjnego (koniec 2013 r.).

W 2014 roku w schroniskach dla zwierząt przebywało 105 664 psów, 24 111 kotów oraz 118 koni. W porównaniu do poprzedniego okresu referencyjnego, w 2014 r. zaobserwowano nieznaczne obniżenie liczby zwierząt przebywających w schroniskach. W przypadku psów obniżenie było nieznaczne, bo jedynie o 603 psy, tj. o 0,57%, natomiast w przypadku kotów – w schroniskach przebywało mniej o 3 369 zwierząt, tj. o 12,26%. Liczba psów przyjętych do schronisk dla zwierząt w 2014 r. wyniosła 69 962 i była niższa o 1 547 w porównaniu do roku 2013. Natomiast w odniesieniu do kotów, pomimo że w 2014 r. ogólna liczba zwierząt tego gatunku przebywających w schroniskach była niższa niż w roku 2013, liczba kotów przyjętych do schronisk wzrosła o 702 i wynosiła 20 308.

Dane dotyczące liczby zwierząt przebywających w schroniskach obrazuje wykres nr 1.

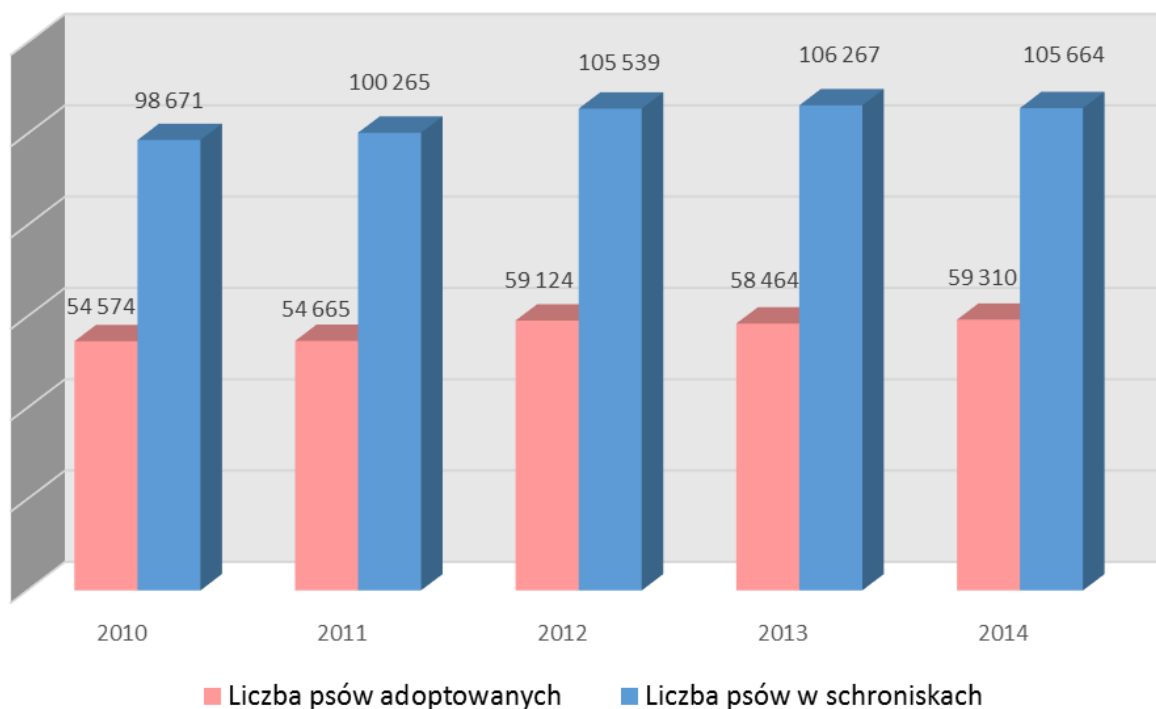
Wykres nr 1. Liczba zwierząt przebywających w schroniskach w latach 2008 – 2014 (dane dla koni od 2009 r.).

2. Adopcje zwierząt.

Z danych dotyczących liczby zwierząt przebywających w schroniskach wynika, że liczba ta nadal utrzymuje się na wysokim poziomie, a zwierząt trafiających do schronisk jest wciąż znacznie więcej niż zwierząt adoptowanych. Jednakże porównanie danych dotyczących adopcji pozwala stwierdzić, że w 2014 r. zarówno liczba adoptowanych psów, jak i kotów, była wyższa niż w roku 2013.

Zmiany dotyczące liczby psów adoptowanych ze schronisk w stosunku do liczby psów przebywających w schroniskach dla zwierząt w danym roku zobrazowano na zawartym poniżej wykresie nr 2. W zestawieniu tym, liczba psów adoptowanych, uwzględnia zarówno psy odebrane przez dotychczasowych właścicieli, jak również psy adoptowane przez nowych opiekunów.

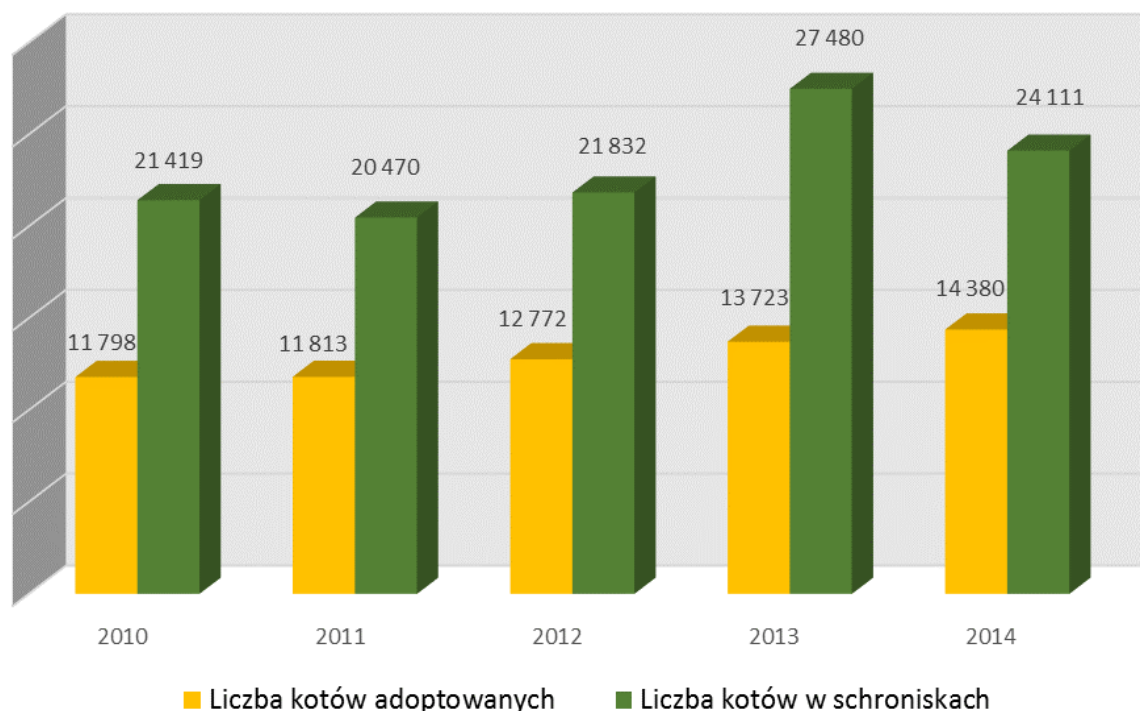
Liczba psów przebywających w schroniskach dla zwierząt w 2014 roku wynosiła 105 664, natomiast adoptowanych zostało 59 310 psów. W 2014 r. w schroniskach przebywało o 603 psów mniej niż w roku 2013, natomiast do adopcji trafiło o 846 psów więcej niż w poprzednim okresie referencyjnym.

Wykres 2. Liczba psów adoptowanych w stosunku do przebywających w schroniskach w latach 2010 – 2014.

Z danych dotyczących adopcji kotów wynika, że w 2014 r., adoptowanych zostało 14 380 zwierząt na 24 111 kotów przebywających w schroniskach. W porównaniu do danych za poprzedni okres referencyjny, w 2014 r. odnotowano zmniejszenie liczby kotów przebywających w schroniskach o 3 369 oraz wzrost liczby adopcji kotów o 653 zwierzęta.

Dane dotyczące adopcji kotów w ostatnich latach obrazuje wykres nr 3.

Wykres nr 3. Liczba kotów adoptowanych w stosunku do przebywających w schroniskach w latach 2010 – 2014.

3. Eutanazje oraz padnięcia zwierząt.

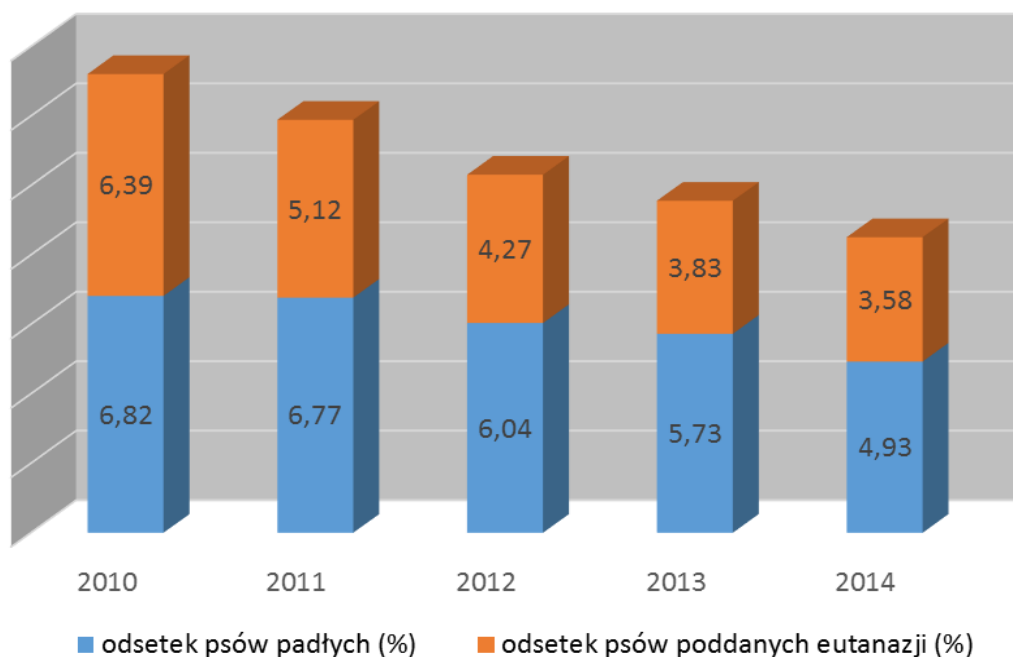
Dane dotyczące poziomu śmiertelności zwierząt w schroniskach pokazują, że w 2014 r. eutanazji zostało poddanych 3 788 psów, co stanowi 3,58% zwierząt tego gatunku przebywających w schroniskach oraz 2 569 kotów, tj. 10,65%. Wśród psów odnotowano 5 207 padnięć, co stanowi 4,93% psów przebywających w schroniskach, natomiast liczba kotów padłych wynosiła 3 060, tj. 12,69%. W porównaniu do poprzedniego okresu referencyjnego, w 2014 r. eutanazji poddano mniej o 389 psów, niższa była również liczba padłych psów – o 884. W przypadku kotów, liczba padnięć zmniejszyła się o 1064, wzrosła natomiast liczba kotów poddanych eutanazji – o 342.

Z analizy skali śmiertelności zwierząt w schroniskach wynika, że od roku 2010 utrzymuje się tendencja spadkowa poziomu śmiertelności psów w schroniskach. Natomiast w odniesieniu do poziomu śmiertelności kotów przebywających w schroniskach w ciągu ostatnich czterech lat, należy stwierdzić, że utrzymuje się on cały czas na dość wysokim poziomie, ulegając jedynie niewielkim fluktuacjom.

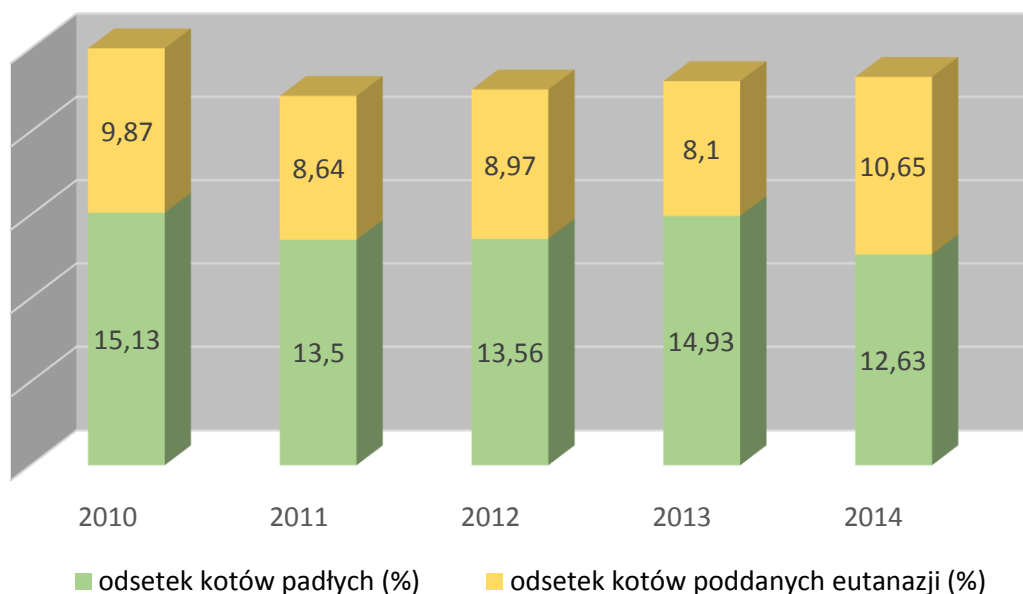
Do najczęściej wskazywanych w raportach z wizytacji schronisk przyczyn dokonywanych eutanazji, zarówno w odniesieniu do psów, jak i kotów, należy: usypianie ślepych miotów, występujące u zwierząt choroby nowotworowe, stan zwierząt poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych i innych zdarzeniach

losowych oraz stan zwierząt nie rokujących na powrót do zdrowia pomimo wdrożonego leczenia.

Przedmiotowe zestawienie zobrazowano na wykresach nr 3 i 4.

Wykres nr 3. Śmiertelność psów w schroniskach – odsetek padnięć oraz eutanazji psów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2010 – 2014.

Wykres nr 4. Śmiertelność kotów w schroniskach – odsetek padnięć oraz eutanazji kotów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2010 – 2014.

4. Kontrole w zakresie spełniania przez schroniska dla zwierząt szczegółowych wymagań weterynaryjnych.

W 2014 r. organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadziły w schroniskach dla zwierząt łącznie 585 kontroli, tj. o 35 kontroli mniej niż w roku 2013. Zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.420/AW-32/11 z dnia 20 maja 2011 r. *w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt*, powiatowi lekarze weterynarii powinni przeprowadzać minimum dwie kontrole danego schroniska w ciągu roku. Z powyższej analizy wynika zatem, iż liczba kontroli znacznie przekracza wyznaczony minimalny poziom.

W trakcie kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 89 schroniskach dla zwierząt, w stosunku do 37 podmiotów zostało wszczęte postępowanie administracyjne. W pozostałych przypadkach wydano zalecenia pokontrolne, realizację których weryfikowano w trakcie kontroli sprawdzających.

Podczas kontroli przeprowadzonych w schroniskach dla zwierząt przez powiatowych lekarzy weterynarii, stwierdzane były przedstawione poniżej nieprawidłowości.

1. Nieprawidłowości w zakresie infrastruktury schroniska, dotyczące:

- nieutwardzonego podłoża na terenie schroniska oraz wadliwego działania systemu kanalizacji, co prowadzi do rozmiękania podłoża, tworzenia się kałuż i zwiększa ryzyko przebywania zwierząt na mokrym podłożu,
- ubytków w posadzkach w pomieszczeniach, w których przebywały zwierzęta,
- braku wyodrębnionego pomieszczenia do wydawania zwierząt,
- braku oddzielnego pomieszczenia przeznaczonego do przeprowadzania zabiegów lekarsko – weterynaryjnych oraz do przechowywania produktów leczniczych i środków dezynfekcyjnych,
- braku wyodrębnionego pomieszczenia do przechowywania karmy. Stwierdzane były również przypadki, kiedy były wydzielone takie pomieszczenia, jednak oprócz karmy były tam również przechowywane inne przedmioty.

2. Nieprawidłowości w zakresie warunków utrzymywania zwierząt, dotyczące:

- niedostatecznej liczby boksów lub pomieszczeń przeznaczonych do przeprowadzenia kwarantanny zwierząt,

- niedostatecznej liczby pomieszczeń przeznaczonych do odizolowania zwierząt chorych, podejrzanych o chorobę, matek z oseskami lub zwierząt agresywnych,
- niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń, w których przebywały zwierzęta, np. obecności w pomieszczeniach wystających, czy skorodowanych elementów klatek, stanowiących zagrożenie dla zwierząt lub stanu pomieszczeń wskazującego na konieczność modernizacji,
- nie zapewniono wszystkim zwierzętom ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, legowisk oraz odpowiedniej liczby wybiegów umożliwiających realizację zachowań właściwych dla gatunku.

3. Nieprawidłowości w prowadzeniu przez schronisko dokumentacji, dotyczące:

- nierzetelnego prowadzenia wykazów zwierząt przebywających w schronisku, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt* powinny zawierać następujące dane:
  - opis zwierzęcia, zawierający gatunek, wiek, płeć, maść, oznakowanie,
  - datę przyjęcia do schroniska oraz dane osoby przekazującej zwierzę do schroniska,
  - informacje o przeprowadzonej kwarantannie,
  - informacje o przeprowadzonych szczepieniach profilaktycznych i zabiegach weterynaryjnych,
  - datę opuszczenia przez zwierzę schroniska wraz z danymi osoby, której przekazano zwierzę,
  - w przypadku śmierci zwierzęcia – datę wraz z podaniem przyczyny,
- w niektórych schroniskach adoptowane zwierzęta były wydawane bez wypisu zawierającego informacje z powyższego wykazu.
- w niektórych przypadkach brak było dokumentacji potwierdzającej, iż obsługa zatrudniona do opieki nad zwierzętami jest przeszkolona w zakresie postępowania ze zwierzętami.

4. Niedostateczny sposób realizacji opieki lekarsko-weterynaryjnej przez schronisko, dotyczący niewywiązywania się schronisk z umów z gminami w kwestii wykonywania w schronisku zabiegów kastracji/sterylizacji zwierząt czy przeprowadzania szczepień profilaktycznych. W przypadku takich

schronisk, powiatowi lekarze weterynarii informowali gminy o niedostatecznym wywiązywaniu się przez te schroniska z powyższego obowiązku.

5. Immunoprofilaktyka oraz zabiegi lekarsko – weterynaryjne w schroniskach dla zwierząt.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt*, zarówno psy, jak i koty przebywające w schronisku, powinny być zaszczepione przeciwko wściekliznie. W 2014 r. we wszystkich schroniskach, w których przebywały psy, była prowadzona profilaktyka przeciwko wściekliznie, natomiast szczepienia kotów przeciwko wściekliznie przeprowadzono w 88 spośród 96 schronisk, w których przebywały koty. Zatem nie we wszystkich schroniskach realizowano wynikający z ww. rozporządzenia obowiązek szczepienia kotów przeciwko wściekliznie. Niemniej jednak, stale wzrasta liczba schronisk, w których koty są szczepione przeciwko wściekliznie. W 2013 r. obowiązek ten nie został zrealizowany w 33 schroniskach, w których przebywały koty, podczas gdy w 2014 r. z tego obowiązku nie wywiązało się 8 schronisk.

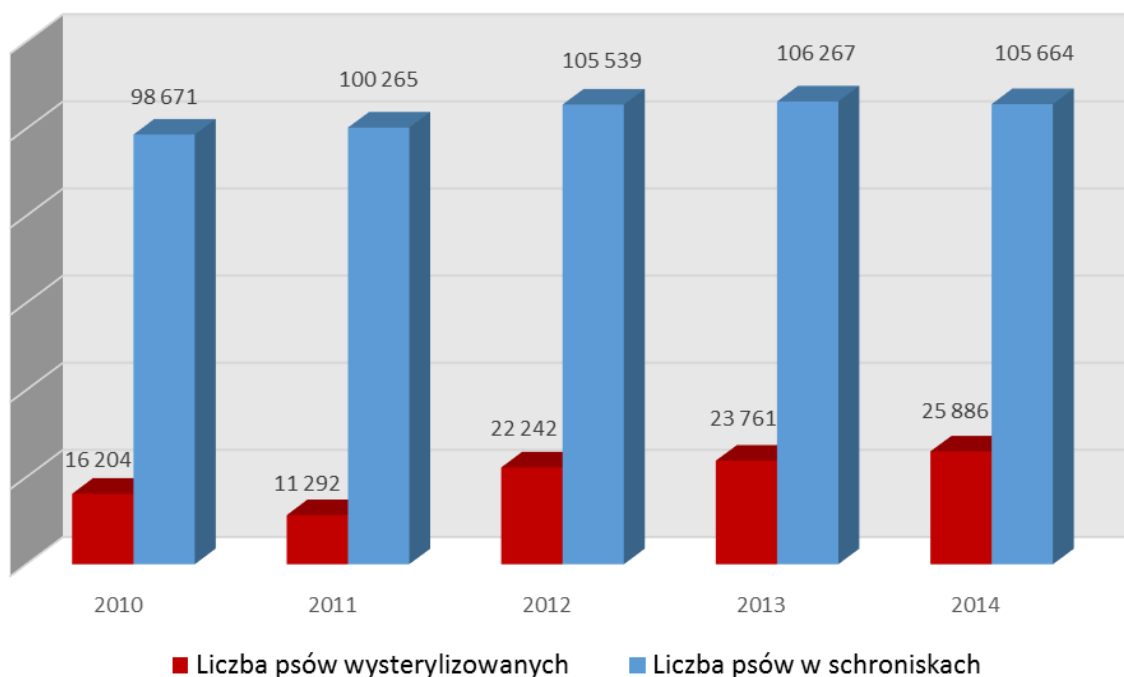
W całym okresie referencyjnym przeciwko wściekliznie zaszczepiono 59 588 psów oraz 6 154 koty.

W ciągu ostatnich lat zauważalny jest stały wzrost liczby schronisk, w których prowadzona jest profilaktyka przeciwko innym chorobom zakaźnym niż wścieklizna. W przypadku psów dotyczy to m. in.: nosówki, parwowirusy, choroby Rubartha, zaś w przypadku kotów – panleukopenii, herpeswirusy i kaliciwirusy. Immunoprofilaktyka tych chorób nie wynika z obowiązujących przepisów prawa, jednakże jest bardzo pożądana z uwagi na ograniczenie ryzyka wystąpienia choroby zakaźnej i związanej z tym śmiertelności w skupiskach zwierząt, szczególnie przy częstej rotacji zwierząt lub przybywania nowych osobników.

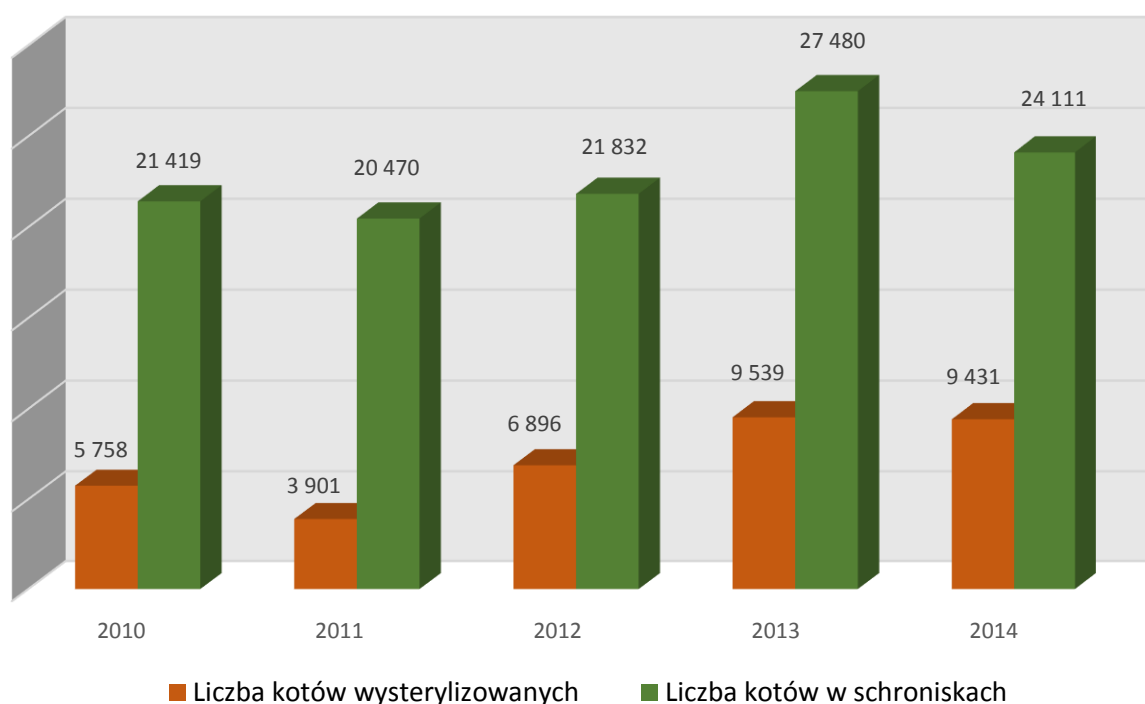
Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest stopniowy, choć wciąż powolny wzrost odsetka kastracji (zarówno w odniesieniu do samców, jak i samic) psów przebywających w schroniskach. Natomiast porównując dane dotyczące kastracji kotów za lata 2013 i 2014, w 2014 r. odnotowano zmniejszenie liczby tych zabiegów. W 2014 r. zabiegom kastracji poddano łącznie 25 886 psów, co stanowi 24,5% psów przebywających w schroniskach oraz 9 431 kotów, tj. 39,56% kotów przebywających w schroniskach.

Przedmiotowe dane zobrazowano na wykresach nr 5 i 6.

Wykres nr 5. Porównanie liczby wysterylizowanych psów z ogólną liczbą psów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2010 – 2014.

Wykres nr 6. Porównanie liczby wysterylizowanych kotów z ogólną liczbą kotów przebywających w schroniskach. Dane za lata 2010 – 2014.

Należy zauważyć, iż pozbawienie bezdomnych zwierząt zdolności rozrodczych jest jedną z najskuteczniejszych metod kontroli populacji i walki z bezdomnością zwierząt. Niemniej jednak, dane liczbowe wskazują, iż poziom odsetka zwierząt poddawanych zabiegom gonadektomii wciąż nie jest zadowalający. Niepokojący jest również fakt, iż w niektórych schroniskach zabiegi te wciąż nie zostały obligatoryjnie wprowadzone, bądź odsetek ich wykonywania jest bardzo niski.

Najniższy stwierdzony odsetek przeprowadzonych zabiegów kastracji psów wynosił 0,79%, co zostało odnotowane w schronisku, w którym w ciągu 2014 r. przyjęto 758 psów, natomiast zabiegowi kastracji poddano zaledwie 6 psów.

W trzech schroniskach kastrację wykonano tylko u jednego zwierzęcia (dotyczy psów), podczas gdy liczba zwierząt przyjętych do tych schronisk w samym tylko 2014 r. wynosiła od 39 do 66 psów, tj. odsetek kastracji wynosił od 1,52% do 2,56%.

W kolejnych siedmiu schroniskach, w których odsetek psów poddanych kastracji również utrzymywał się na niskim poziomie, nie przekraczającym 10%, dane liczbowe wyglądają następująco:

- 10 psów wykastrowanych/477 psów przyjętych do schroniska w 2014 r.,
- 5 psów wykastrowanych/228 psów przyjętych do schroniska w 2014 r.,
- 3 psy wykastrowane/107 psów przyjętych do schroniska w 2014 r.,
- 5 psów wykastrowanych/ 59 psów przyjętych do schroniska w 2014 r.,
- 18 psów wykastrowanych/182 psów przyjętych do schroniska w 2014 r.

W odniesieniu do wykonywania zabiegów gonadektomii u kotów w 2014 r., w dwóch schroniskach nie przeprowadzono ani jednego zabiegu, podczas gdy przyjęto odpowiednio 42 i 469 kotów. W jednym schronisku kastracji poddano 1 kota z 57 przyjętych w 2014 r., w trzech schroniskach po 3 koty spośród przyjętych w 2014 r. odpowiednio 27, 43 i 111 kotów. W pięciu schroniskach liczba zwierząt, u których wykonano zabiegi gonadektomii wynosiła 4 – 10 kotów, podczas gdy do schronisk tych przyjęto od 27 do 65 kotów.